

Tárgytematika / Course Description Anatómia II.

ESLB_EGTM012

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Kőrösiné Szigethy Zsuzsa

Félév / Semester: 2023/24/2

Beszámolási forma /

Assesment: Vizsga

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 0/0/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 12/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

A tantárgy, a humán szervrendszerek morfológiáját funkcionális vonatkozásaikkal együtt tárgyalja, de prioritást kap az emberi test testtájékok szerinti komplex megismerése útján a képletek térbeli viszonyainak az elsajátítása is, megfelelő alapot adva a klinikum elsajátításához és a szakmai gyakorlatok anyagához.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

I. blokk:

Húgy-ivarrendszer

Vesék (ren dexter et sinister)

Vesék makroszkópos anatómiája:

Vese hármastokrendszere, sceleototopiája, syntopiája, hashártyaviszonya

Veseöböl (sinus renalis) és a veseparenchyma (cortex, medulla) szerkezete

Vesekapu (hilus renalis) képletei

Vesék mikroszkópos struktúrája:

Nephron részei, primer- és végleges vizeletképződés helyei, vizeletürítés útvonala

Vese, mint endocrín szerv (renin - RAAS, erythropoetin, D vitamin)

Ureter (húgyvezeték) falszerkezete, nevezetes kereszteződései

Húgyhólyag (vesica urinaria) anatómiája

Húgycső (urethra feminina et masculina) anatómiája

Ivarrendszer:

Férfi nemi szervek:

Ivarmirigy (gonad): here (testis) anatómiája és működése (hímivarsejtek érése, endocrín funkciója)

Járulékos nemi mirigyek és genitális csatornák anatómiája

Külső nemi szerv: hímvessző (penis) anatómiája

Női nemi szervek:

női kismedencei situs:

női belső nemi szervek: uterus (méh), tuba uterina (petevezeték), ovarium (petefészek), vagina (hüvely)

vesica urinaria (húgyhólyag), ureter (húgyvezeték), urethra feminina (húgycső), rectum (végbél)

hashártya-viszonyok: Douglas-üreg, excavatio rectovesiclis, lig. latum uteri (mesosalpinx, mesometrium),

mesovarium), szülészeti gát fogalma - episiotomia

ovarium (petefészek)

ovarium morfológiája, rögzítő szalagok, érellátása, hashártyaviszonya

ovariális ciklus (petesejt-, és tüszőérés (Graaf tüsző), ovulatio, corpus luteum, corpus luteum

menstruationis /corpus luteum graviditatis) a hypothalamus-hypophysis-ovariumok-uterus-vagina tengely

mentén, endocrin, autocrin és paracrin hormonok által mediáltan szabályozódik

uterus (méh)

méh anatómiai részei, falszerkezete, üregének részei, méhszájak, hüvelyboltozatok (fornix vaginae)

implantatio uteri fiziológiai helyei

menstruációs ciklus élettana (oestrogén fázis: regenerációs fázis, proliferációs fázis, progesteron fázis:

szekréciós fázis, menstruációs fázis) - cervixnyák, transzformációs zóna - Pap kenet

tuba uterina (petevezeték) szakaszai, kétirányú transzportja, megtermékenyítés fiziológiai helye

női külső nemi szervek anatómiája

II. blokk:

- Szabályozó rendszerek** (endocrin rendszer, idegrendszer)

ligandumok: hormonok, neurotransmitterek

exocrin-endocrin secretio (ismétlés)

endocrin, paracrin, autocrin, neuroendocrin szabályozások, feedback mechanizmusok

idegszövet: idegsejt (neuron) morfológiája, klasszifikációja, gliasejtek formái és szerepük

neuronalis impulzus transzmissziója, **synapsis** elemei és klasszifikációja, EPSP, IPSP, akciós potenciál

reflexív neuronalis elemei (receptor, afferens szár - input, IR központ, efferens szár - output, effektor)

Endocrin rendszer:

hypophysis (agyalapi mirigy) és perifériás endocrin szervek anatómiai helyzete, szervek morfológiája

glandotrop hormonok / nem glandotrop hormonok, regulációs hormonok (RH, IH) és élettani hatásai

hypothalamo-hypophysealis szabályozó rendszer - neuronális és humoralis input/output, feedback mechanizmus

endocrin szervek hypo-, normo-, hyperfunkciói

III. blokk:

Dorsalis testüregek: canalis vertebralis (gereinccsatorna), cavum cranii (koponya ürege)

Agyburkok (meninx), epi-, subduralis, subarachnoidalis terek, agykamrák, liquorkeringés, invazív beavatkozások

Idegrendszer morfológiai felosztása:

KIR: encephalon (agyvelő) makroszkópos anatómiája

medulla spinalis (gerincvelő) morfológiája

PIR: nn. craniales (agyi idegek)

nn. spinales (gerincvelői idegek), gerincvelői fonatok

ganglionok (érző ggl, vegetatív ggl)

Idegrendszer funkcionális felosztása (somaticus, vegetatív IR)

somaticus idegrendszer központi és perifériás struktúrái:

somatosensorium

somaticus IR pályái (sensoros-, motoros pályák)

somatosensoros pályák (epikritikus szenzibilizációs-, és protopathiasinformációkat szállítók)

somatomotoros pályák (pyramis pálya, extrapyramidalis pályarendszerek)

somaticus reflexek (proprioceptív-, nociceptív gerincvelői reflexek, masseter reflex, cornea reflex)

vázizomzat tájékoztatási- és funkcionális izomcsoportjai (effektorok), ezek erei, idegei, izombénulások

vegetatív (autonom) idegrendszer: sympathicus- és parasympathicus központok, perifériás struktúrák:

viscerosensorium fogalma

KIR vegetatív központjai (corticalis, subcorticalis közp: hypothalamus, thalamus, VM magok, FR)

sympathicus rész preggel és postggel neuronjai, effektorok (testfal, zsigerek)

parasympathicus rész preggel és postggel neuronjai, effektorok (zsigerek)

splanchnicus szervek (légzés, keringés...) vegetatív szabályozása, vegetatív reflexek

Monoaminerg rendszer (dopaminerg, adrenerg, szerotoninerg pályák) fájdalom neuroanatómiája

Összegzés: agyvelői és gerincvelői struktúrák szerepe a neuronális szabályozásban

IV. blokk:

Érzékszervek:

látószerv:

bulbus oculi anatómiája, szem járulékos szervei (conjunctiva, palpebra, külső szemizmok, gl. lacrimalis)

látópálya (vizuális információ feldolgozása), látással kapcsolatos reflexek (VOR, OKR), akkom. Triász

halló-, egyensúlyozó érzékszerv:

fül (auris) anatómiája) - cochlearis és vestibularis rendszer perifériás része (receptorok, bipolaris gglók)

hallópálya, vestibularis rendszer pályái

szaglás szerve: orr (nasus) - regio olfactoria, n. I (nervus olfactorius), szaglópálya (limbikus kapcsolatok)

ízézés szerve: nyelv (lingua) - gemmae gustatoriae, nyelv beidegzése (SS, SM, VS, VM), ízézését szállító pályák, központok

bőr (cutis) szerkezete (epidermis, dermis, hypodermis) és származékai, bőr, mint érzékszerv, és nyirokszerv (SALT)

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

A neptunban kiírt anatómia-II előadásokon való részvétel **KÖTELEZŐ** a hallgatók számára, ennek megfelelően a **tantárgy aláírásának a feltétele az előadásokon való részvétel!** Indokolt esetben, az orvosi igazolás bemutatása mellett és a hiányzás mértékének függvényében az okatató a fentiektől eltérhet.

Vizsga: írásban: TESZT(egyszerű feleletválasztás, többszörös feleletválasztás, esszé kérdések)

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Kötelező irodalom:

Oláh András, Strobájer-Rácz Tímea, Radnai Balázs: *Anatómia-Élettan-Kórélettan*, Medicina Könyvkiadó, Bp., 2015.

Elektronikusan letölthető: <http://tamop.etk.pte.hu/elettan/#testimonials>

Ajánlott irodalom:

Kis Ferenc-Szenhágotai János: *Az ember anatómiájának atlasza*, Medicina Kiadó Bp., 2011.

AJÁNLOTT IRODALOM / RECOMMENDED MATERIAL